

Handlingsplan för mänskliga rättigheter och mot diskriminering

Som läromedelsförlag har vi ett särskilt ansvar att arbeta för att värna mänskliga rättigheter och motarbeta diskriminering i de läromedel som ges ut av oss. Ibland blir detta arbete särskilt tydligt. Ett exempel:

"... i Sverige har du ett antal rättigheter som ska skydda dig mot orättvisor och övergrepp. Dessa mänskliga rättigheter finns inskrivna i våra grundlagar och ungefär samma formuleringar finns i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. ... Tanken bakom våra mänskliga rättigheter är att varje individ föds med ett unikt värde, som ingen stat eller individ får kränka."

Ur Samspel Samhällskunskap A, av Johan Eriksson.

Men också i andra läromedel är detta ett övergripande mål. Arbetet sker i huvudsak på två sätt: dels genom marknadens, det vill säga våra kunders granskning, dels genom vårt interna arbetssätt.

MARKNADEN GRANSKAR

I Sverige finns fyra stora läromedelsförlag som alla har en bred utgivning på de flesta stadierna och inom de flesta ämnesområden. Därtill finns många små förlag som specialiserat sig inom vissa ämnesområden. Denna konkurrens garanterar i de flesta fall hög kvalitet, mångfald och en utgallring av dåliga läromedel. Ett problem i sammanhanget är skolans begränsade ekonomi. En allt mindre andel av skolans resurser läggs på läromedel, vilket betyder att elever ibland använder läromedel som vare sig är aktuella eller tillhör marknadens bästa. Genom ett medvetet val och en aktiv debatt om läromedel och dess innehåll kommer marknaden alltid att ge svar på tal och sämre läromedel sällas bort.

INTERNT ARBETSSÄTT

Sanoma Utbildnings författare är i de allra flesta fall engagerade och verksamma lärare. De är erfarna och ämneskunniga, didaktiskt och pedagogiskt skolade men också delaktiga i skolans interna arbete kring värdegrundsfrågorna. Även förlagets redaktörer har samtliga

lärarutbildning. Värdegrundsfrågorna liksom frågan om mänskliga rättigheter blir därigenom alltid prioriterade i arbetet med att ta fram nya läromedel eller när äldre revideras.

Ofta utvidgas gruppen med författare och representanter från förlaget med externa granskare. I arbetet med ett religionsprojekt är det vanligt att gruppen förstärks med både religionsvetare och representanter från olika samfund. Eventuella schablonframställningar och generaliseringar möter på detta sätt alltid en värdig motståndare. På samma sätt är det vanligt att arbetet med att ta fram ett läromedel i historia sker i nära samarbete med personer verksamma i aktuell forskning på området. Resultatet visar sig bland annat i att nya läromedel i historia i högre grad än tidigare fokuserar på källkritik, genusfrågor och sociala strukturer.

I biologiämnet finns ett omfattande arbetsområde om samlevnad och sexualitet, där genus- och HBT-frågor helt naturligt har en framträdande roll. I arbetet med vår biologibok för årskurserna 6/7–9, ”Biologi Direkt”, deltog RFSL och andra samlevnadsexperter aktivt i manusarbetet tillsammans med bokens författare. Det var ett samarbete som gav ett mycket gott resultat enligt Skolverkets rapport 285: I enlighet med skolans värdegrund? (2006).

”Totalt finns det över tusen frågor i de granskade läroböckerna, men av dessa finns det ingen som ställs ur ett könsperspektiv eller problematiserar kön utom i den ovan nämnda förebildliga boken, Biologi Direkt.”

Ur Skolverket rapport 285, 2006

VÅRT ANSVAR

Demokratifrågor och mänskliga rättigheter är inget som enbart ligger i händerna på politiker och lagstiftare. Vi har alla ett ansvar. Därför är det viktigt vilka läromedel våra barn och ungdomar möter i skolan. Vi på Sanoma Utbildning är väl medvetna om att vi har ett särskilt ansvar i denna process.